Европейски парламент
2019-2024

Комисия по заетост и социални въпроси

2023/2116(INI)

7.12.2023

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно европейския семестър за координация на икономическите политики: социални приоритети и приоритети в областта на заетостта за 2024 г.
(2023/2116(INI))

Комисия по заетост и социални въпроси

Докладчик: Драгош Пъслару

PR_INI

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно европейския семестър за координация на икономическите политики: социални приоритети и приоритети в областта на заетостта за 2024 г. (2023/2116(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид член 3 от Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид членове 9 и 149 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Годишен обзор на устойчивия растеж за 2024 г.“ (COM(2023)0901),

– като взе предвид предложението на Комисията от 21 ноември 2023 г. за съвместен доклад за заетостта от Комисията и Съвета (COM(2023)0904),

– като взе предвид препоръката на Комисията от 21 ноември 2023 г. за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2023)0903),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Доклад за механизма за предупреждение за 2024 г.“ (COM(2023)0902),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Проекти на бюджетни планове за 2024 г.: обща оценка“ (COM(2023)0900),

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права (ЕССП), провъзгласен от Съвета, Парламента и Комисията през ноември 2017 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г., озаглавено „Съобщение относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС“ (COM(2022)0583),

– като взе предвид предложението на Комисията от 26 април 2023 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно ефективната координация на икономическите политики и многостранния бюджетен надзор и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (COM(2023)0240),

– като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси (A9-0000/2023),

A. като има предвид, че според икономическата прогноза на Комисията от есента на 2023 г. пазарът на труда в ЕС е продължил да постига добри резултати през първата половина на 2023 г. въпреки забавянето на икономическия растеж; като има предвид, че растежът на заетостта в ЕС се очаква да бъде 1,0% тази година,

като според прогнозите ще намалее до 0,4% както през 2024 г., така и през 2025 г.; като има предвид, че се очаква равнището на безработица в ЕС да остане като цяло стабилно в размер на 6,0% през 2023 г. и 2024 г. и да спадне до 5,9% през 2025 г.;

Б. като има предвид, че в годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г. се подчертава, че въпреки значителното увеличение на възнагражденията в ЕС през 2022 г. и началото на 2023 г., те са останали под високите темпове на инфлация и са довели до намалена покупателна способност, като най-засегнати бяха по-ниските доходи; като има предвид, че реалните възнаграждения в ЕС са намалели с 3,7% през 2022 г., с което се е увеличил рискът от бедност сред работещите; като има предвид, че се очаква реалните възнаграждения да се увеличат от следващата година в резултат на продължаващия ръст на номиналните възнаграждения и намаляващата инфлация;

В. като има предвид, че в икономическата прогноза на Комисията от есента на 2023 г. се подчертава, че несигурността и рисковете от влошаване на икономическите перспективи са се увеличили през последните месеци и че предаването на затягането на паричната политика може да повлияе отрицателно на икономическата активност за по-дълго време и в по-голяма степен от предвиденото в тази прогноза, тъй като адаптирането на финансите на дружествата, домакинствата и правителствата към условията на високи лихвени проценти може да се окаже по-трудно;

Г. като има предвид, че цифровият и екологичният преход биха могли да окажат значително въздействие върху околната среда и засегнатите хора, но също така и върху икономиката, включително пазара на труда;

Д. като има предвид, че по отношение на общата клауза за дерогация съгласно Пакта за стабилност и растеж, която изтича в края на 2023 г., фискалната политика трябва да подкрепя паричната политика за намаляването на инфлацията и трябва да гарантира фискалната устойчивост, като същевременно се предоставят достатъчно възможности за допълнителни инвестиции, включително инвестиции в социална инфраструктура и услуги, и се подпомага дългосрочният растеж;

Е. като има предвид, че съвместният доклад за заетостта за 2024 г. предоставя първа оценка на актуалното състояние на държавите членки по отношение на трите водещи цели за 2030 г. и показва: добър напредък по отношение на целта за заетост с равнище на заетост от 74,6%, но със значителни разлики в зависимост от пола и възрастта; напредък на повечето държави членки по отношение на техните национални цели за намаляване на бедността, но промени в обратната посока за други; необходимост от значителен напредък за постигане на водещата цел на ЕС 60% от от възрастните да участват в обучение всяка година в ЕС до 2030 г. спрямо ниското равнище от 37,4% през 2016 г.;

Ж. като има предвид, че включването на рамка за социална конвергенция в европейския семестър следва да насърчава възходящата социална конвергенция и следва да подобри оценката и мониторинга на заетостта и социалните промени в държавите членки и ЕС, като установи рисковете за възходящата конвергенция на държавите членки в съвместния доклад за заетостта въз основа на набора от

водещи социални показатели и чрез публикуването от Комисията на доклади за социалната конвергенция за държавите членки, за които е установено, че има рискове за възходящата социална конвергенция;

З. като има предвид, че квалифицираните работници, които могат да отговорят на изискванията на пазара на труда и образованието, обучението и ученето през целия живот, са от ключово значение за гарантирането на устойчив растеж, повече иновации и конкурентоспособност и устойчив и справедлив преход на икономиката на ЕС;

И. като има предвид, че в резултат на застаряването на населението броят на хората на възраст над 65 години нараства бързо и същевременно все по-голям брой работни места от критично значение не могат да намерят подходящи кандидати за попълване на свободните длъжности, което води до намаляване на броя на служителите, които финансират модела за социално подпомагане в ЕС;

Й. като има предвид, че Парламентът многократно е подчертавал значението на подходящото си участие в процеса и диалога на европейския семестър по редовен и структуриран начин, за да се увеличат прозрачността, демократичната отчетност и ангажираността по отношение на взетите решения, по-специално чрез икономически и социален диалог;

1. подчертава, че някои от целите на устойчивия икономически растеж трябва да бъдат гарантирането на приобщаваща социално-екологична и цифрова трансформация на нашите икономики, за да се предотвратят социалните, икономическите, цифровите и екологичните дисбаланси чрез борба с бедността, намаляване на неравенствата и създаване на достойни работни места с адекватни възнаграждения и условия на труд, като същевременно се гарантира привеждане в съответствие с целите за устойчиво развитие и ЕССП, както и укрепване на икономическото, социалното и териториалното сближаване;

2. подчертава значението на актуалния мониторинг на пазара на труда и на предлагането и търсенето на умения на професионално, секторно и регионално равнище, за да се подпомогне определянето и прогнозирането на съответните потребности от професионални и трансверсални умения;

3. подчертава необходимостта от влагане на значителни инвестиции в хората и от предлагане на качествено, приобщаващо и субсидирано образование и обучение в области, свързани с умения и компетентности, които са търсени на пазарите на труда и в ориентираните към бъдещето сектори, в съответствие с местните и регионалните потребности; освен това подчертава, че трябва да се преодолеят несъответствията между търсените и предлаганите умения и недостигът на пазара на труда; подчертава необходимостта да се гарантира, че работниците са готови за екологичния и цифровия преход, че могат да се възползват от възможностите за нова заетост или кариерно развитие и че програмите за обучение и образование съответстват на потребностите на планетата, икономиката и обществото в бъдеще;

4. подчертава необходимостта да се разгледа разпределението на качествената заетост в обществото предвид високата степен на бедност и социално изключване сред определени групи, за да се разработят по-добре адаптирани политики за

активизиране и приобщаване; подчертава, че е важно да се обърне специално внимание на по-младото поколение, което все още среща трудности при навлизането на пазара на труда, както и на децата, които са изложени на по-висок риск от изпадане в бедност и социално изключване; във връзка с това настоява, че е необходимо да се оцени по-добре въздействието на настоящите политики с цел повишаване на капацитета на държавите членки за насърчаване на възходящата социална конвергенция;

5. припомня, че създаването на качествени работни места и прилагането на стратегии за задържане на работниците са най-добрите начини за привличане на квалифицирана работна сила, и призовава работодателите да инвестират в своите работници; подчертава, че трудностите при наемането на работници и недостигът на работна ръка са особено разпространени в секторите с неблагоприятни условия на труд и лошо качество на работните места; подчертава, че поради това създаването на висококачествени и добре платени работни места, които подобряват качеството на живот, е от решаващо значение;

6. подкрепя увеличаването на средствата на ЕС, предназначени за социални цели, и насърчаването на ориентирани към бъдещето инвестиции, насочени към справедливия екологичен и цифров преход, със силно социално измерение, включително равенство между половете и равен достъп до основни услуги, като например образование, здравеопазване и цифрова инфраструктура; подчертава, че финансовите инструменти на всички равнища трябва да станат по-малко фрагментирани и по-смесени и групирани;

7. счита, че фискалните правила на ЕС следва да предоставят възможност за необходимите публични инвестиции и финансиране на справедливия преход към икономика с нулеви въглеродни емисии, както и за правилното прилагане на принципите на ЕССП и на социалните инвестиции; подчертава, че макар да е необходимо да се намали публичният дълг в разумен срок, по-малките или по-задлъжнели държави членки се нуждаят от по-гъвкави индивидуални планове за корекции, които им предоставят достатъчно фискално пространство, за да предприемат инвестициите и реформите, необходими за извършването на социално справедлив екологичен и цифров преход по такъв начин, че никой да не бъде пренебрегнат;

8. припомня на държавите членки техния ангажимент да предприемат реформи и да извършват инвестиции, които имат социално въздействие и допринасят за икономическото, социалното и териториалното сближаване на ЕС и за устойчивия и приобщаващ растеж, както и да допринасят за прилагането на ЕССП чрез своите национални планове за възстановяване и устойчивост; в този смисъл призовава за интегриране на ЕССП във всички фондове на ЕС чрез въвеждането на обвързаност със социални условия в правилата за разпределяне като част от Финансовия регламент[1], обхващащ общия бюджет на ЕС;

[1] Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

9. отбелязва предложенията на Комисията за нови регламенти в рамките на преразглеждането на рамката за икономическо управление от април 2023 г. с цел укрепване на устойчивостта на обслужването на дълга и засилване на устойчивия и приобщаващ растеж чрез инвестиции и реформи, включително планове за фискални корекции, които дават възможност за социални инвестиции; призовава Комисията да оцени кои разходи и инвестиции са необходими за постигане на дългосрочните социално-икономически цели, необходими за спазване на ключовите етапи в националните планове за възстановяване и устойчивост; призовава Комисията да предложи нова система за изчисляване на прекомерния дефицит въз основа на тази оценка, за да се повиши справедливостта по време на екологичния и цифровия преход, социалната устойчивост и прилагането на ЕССП, като същевременно се гарантира устойчивостта на публичните финанси в държавите членки;

10. призовава Комисията да разработи архитектура на икономическо управление в ЕС, основаваща се на прозрачност, отчетност, солидарност, интеграция, социална справедливост и конвергенция, равенство между половете, висококачествени обществени услуги, включително качествена обществена образователна система за всички, качествена заетост и устойчиво развитие;

11. приветства факта, че за да се насърчи възходящата социална конвергенция, процедурата за многостранно наблюдение, посочена в член 148, параграф 4 от ДФЕС, за първи път беше допълнена от система за ранно предупреждение в рамките на европейския семестър чрез рамка за социална конвергенция, която би могла да насърчи коригирането на рисковете за социалната конвергенция, установени чрез набора от водещи социални показатели и чрез публикуваните от Комисията доклади за социалната конвергенция; подчертава, че е важно рисковете във връзка със социалните различия да бъдат включени в специфичните за всяка държава препоръки, особено рисковете, които се отнасят до ранното развитие на хората и които могат да имат дълготрайни последици за отделните лица, като например равния достъп до качествено образование и здравеопазване, и подчертава, че е важно те да бъдат взети предвид при определянето на плановете за фискални корекции;

12. призовава за демократизиране в по-голяма степен на процеса на европейския семестър, с по-активно участие на Парламента в определянето на приоритетите по-специално по отношение на макроикономиката и социалната политика; счита, че преразгледаният процес на европейския семестър следва да се провежда в съответствие с обикновената законодателна процедура и съответно да бъде договорен между Съвета и Парламента;

13. отново потвърждава ролята на социалните партньори за укрепването на социалния диалог и счита, че преразглеждането на процеса на европейския семестър следва да насърчава по-нататъшния диалог със съответните заинтересовани страни, по-специално съответните социални партньори и организации на гражданското общество, по основните въпроси на политиката, когато е целесъобразно, в съответствие с разпоредбите на ДФЕС и националните правни и политически договорености;

14. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.